

Kapitola 1

OSLO, ŠTĚDRÝ VEČER 2006

Henki Haraldsen si přitáhl zimní kabát těsněji kolem schoulených ramen. Nesnášel chlad tak dobře jako dřív. Bylo nebezpečné ztratit příliš na váze a on už zhubl.

Znovu si lokl, pocítil pálení v zanícené dásni, zvedl láhev a pokoušel se rozluštit ozdobná písmena ve světle plápolající svíčky. Originální zboží. I po třiceti letech života, jaký vedl, poznal rozdíl v chuti. Nebo naopak právě proto. Masíroval si ztuhlé prsty a mžoural na postavu, která seděla na hromadě papírových krabic před ním. Neznámý byl neobvykle tichý. Prosím, zamumlal a položil mu do klína dvě láhve. Pak už sotva utrousil slovo. Ani se sám nechtěl napít, jen ukázal na auto nahoře na silnici.

Henki znovu upil, rozkašlal se a mrkal, aby zahnal slzy z očí. Starý labrador, který mu ležel bez hnutí u nohou, zvedl hlavu. Henki mu položil ruku na teplý hřbet.

„Určitě si nedáš ani loka?“

Muž zavrtěl pomalu hlavou. Jen ho podivně, bez mrknutí oka pozoroval. Henki se v kabátě roztrásl. Že by se o něho pokoušela nějaká nemoc? Měl na sobě tři vlněné vrstvy a úplně vespod nátělník, přesto nemohl zahnat chlad. V posledních dnech dělala jeho moč v bílém sněhu tmavě hnědé díry. To nevěstí nic dobrého, věděl, že to nevěstí nic dobrého.

Pohlédl dolů na poloprázdnou láhev, ze všech sil se snažil zaostřit a mnul si oči špinavými klouby. Prsty měl najednou zkrhlé a necitlivé. Pohladil rukama teplé tělo svého psa, zabořil špičky prstů do černé srsti. Nepomohlo to. Zíral na nehybnou siluetu, zkoušel rozlišit rysy v tmavém obličejí. Neznámý se usadil tak, že byl před mihotavým světlem svíčky ukrytý ve stínu. Henki cítil jemné záchvěvy v lokti.

„Nemám žádný cit v prstech,“ zamumlal, aniž si všiml, jak těžký má jazyk, „nic necítím...“

Neznámý se ani nepohnul. Henki se pokoušel narovnat, ale tělo ho nechtělo poslouchat.

„Co to, hergot...?“

Huhňal tak, že nedokázal dokončit větu. Ve tvářích ho brnělo. Sesunul se dopředu. Muž stále seděl bez hnutí a pozoroval ho. Jako by na něco čekal, pomyslel si Henki, ale na co?

Zoufale se snažil najít odpověď, ale myšlenky se mu rozplývaly v mlze, která byla tak hustá, až musel lapat po dechu.

„Ne... nemůžu...“

Po špinavém kabátě mu stékala slina.

Muž se naklonil dopředu a několik vteřin ho sledoval. Potom otevřel černou brašnu, kterou měl postavenou mezi koleny. V posledním jasném okamžiku Henkiho napadlo, že se chystá vyčarovat ještě jednu láhev, a pokoušel se zavrtět hlavou, těžce spočívající na útlém hrudníku.

Neznámý rychle pohlédl nahoru na silnici, potom vytáhl z brašny špičatý nůž a zkusmo si s ním přešel po hřbetu ruky. Nůž byl z čisté oceli, ale díky několika černým prohlubním v rukojeti v dlani neklouzal. Muž se předklonil a rychlými jistými pohyby prořezal Henkimu vlněné kalhoty a na závěr mu udělal řez do kůže těsně nad kolenem. *Třes se hrůzou a nehřeš již, přemýšlej o tom a ztiš se. Náležitě obětuj Pánu...*

Monotónní kázající hlas byl sotva slyšet v hluku nákladního auta, které projíždělo jen o několik metrů dál.

Vstal a pozoroval bezvládného bezdomovce. Jen slabé pulsování tepny na špinavém krku prozrazovalo, že je Henki naživu.

Potom vrátil nůž zpátky do brašny a vytáhl krátkou pilku, která se trochu podobala těm, jež používají instalatéři na řezání měděných trubek. Rozhodnými pohyby přiložil list pily na řez nad kolenem a pustil se do práce. Labrador zvedl hlavu. Vousy na černém čumáku se mu chvěly.

Lidská kůže se skládá z milionů nervových buněk a pod touto vrstvou se nacházejí šlachy a svaly těsně opředené další sítí nervových vláken. List s drobnými zuby pracoval rychle a bez odporu, který by stál za zmínku. Teprve když pila narazila na silnou stehenní kost, musel neznámý do tahů vložit sílu.

Když se pracoval do poloviny, položil se muž celou svou vahou na nataženou nohu. Ozvala se ostrá rána, jako když se zlomí suchá větev. Labrador se neklidně pohnul a slabě zavřel.

Zdálky byl slyšet zvuk televize. Chlapecký sbor vítal písní Vánoce.

Kapitola 2

NÁRODNÍ DIVADLO, 9. PROSINCE 2007

„A proto tě budou nazývat...“

Reidar Dahl zabloudil pohledem do předních řad diváků a cítil intenzivní požitek, „...Ježíš z Nazaretu.“

Sklonil hlavu. Teprve teď si uvědomil, jaké má v ústech sucho, a pomyslel na skleničku s vodou, která stála skrytá za starou kolébkou. Osvětlovač ztlumil reflektory. Počítal vteřiny. Jedna, dvě, tři, čtyři... potom vypukl aplaus. Diváci v nadšení vstávali ze sedadel. Volali, někteří dupali v rytmu do podlahy. Reidar Dahl zůstal sedět se skloněnou hlavou ještě několik vteřin, potom se zvedl s přehnaným klidem ze stoličky, popošel třemi dlouhými kroky k okraji podia a hluboce se uklonil. Aplaus neustával.

Přejížděl pohledem po řadách sedadel. Pokaždé doufal, že za bledými dlaněmi zahlédne nějaké známé obličej.

Ještě jednou se hluboce uklonil a velkoryse pokynul k prázdné stoličce, jako by se s ní chtěl podělit o slávu. Osvětlovač zamířil rychlostí blesku reflektor a rytmický potlesk i dupání ještě zesílilo.

* * *

O padesát minut později si odemkl dveře prostorného bytu v ulici Behrens' gate ve čtvrti Frogner. Přes židli v předsíni přehodil kabát s kožešinovou podšívkou a zamířil k vysoké prosklené skříní v jídelně. Glenfiddich. Jakmile odšrouboval uzávěr, nasál charakteristickou vůni sladu, nalil si do skleničky, dal si dva pořádné loky a pak okamžik stál a čekal, až se mu tělem začne pomalu šířit teplo. Pozvedl skleničku proti zarámované karikatuře o mnoho let mladšího Reidara Dahla.

„Na zdraví, Reidare,“ zamumlal a usmál se.

Zapnul televizi v rohu místnosti a usadil se na měkké pohovce plné barevných hedvábných polštářků. Staré nástěnné hodiny odbily deset a na obrazovce se objevila úvodní znělka jakéhosi diskuzního pořadu. Reidar Dahl otupěle zíral na mladou moderátorku, dopil skleničku a na okamžik zvažoval, že by si donesl láhev whisky ze skříně, ale zůstalo jen u myšlenky. V poslední době pil až příliš mnoho a v období po premiéře to nebylo lepší. Už několik týdnů cítil únavu, jakou nikdy předtím nepoznal. Zmínil se o tom, když telefonoval synovi, který brzy skončí turnusovou službu praktického lékaře na Lofotech, a ten ho nabádal, aby se mírnil, pokud jde o alkohol. V nitru pocítil lehké bodnutí. Z podvědomí vypluly na povrch obrazy hlasitých výměn názorů mezi ním a Ragnhild. Automaticky vyhledal pohledem fotografii ve stříbrném rámečku, stojící na příborníku.

Reidar Dahl vstal, přešel k velké knihovně a ukazovákem přejížděl kožené hřbety knih, zpomalil, když se dostal k písmenu B, zastavil u Beckettova *Murphyho*, vytáhl útlou knížku a potěžkal ji v ruce.

Za čtvrt hodiny ho přijde navštívit novinář z nějakého křesťanského časopisu, jehož název si nepamatuje. Zvat si novináře domů nebyl vůbec Dahlův styl, ale ten muž mu několikrát telefonoval a ukázalo se, že toho o jeho životě a kariéře ví tolik, až se Dahl vzdal.

Položil Samuela Becketta na konferenční stůl, ze zásuvky v kuchyni si přinesl hromadu starých scénářů a rozložil je nedbale po pohovce. Po malém váhání si

nalil ještě jednu whisky, vypil ji jedním lokem a skleničku schoval za několik úhledně zarámovaných rodinných fotografií. S křesťanskými novináři člověk nikdy neví, pomyslel si a po dlouhé době náhle pocítil povzbuzení.

Domácí telefon zazvonil na minutu přesně. Reidar Dahl si dal s odpovědí na čas. Užíval si statusu hvězdy, který tak náhle a nečekaně získal díky moderní interpretaci *Vánočního evangelia*. Po téměř čtyřiceti letech dřiny přišla konečně jeho chvíle.

První, co ho na tom poklidném muži upoutalo, byl jeho pronikavý pohled. Jako by vůbec nemrkal. Reidar Dahl ho vedl do obývacího pokoje a na vteřinku zalitoval, že se nechal přemluvit. Mělo mu to přece dojít. Lidé, kteří pozdě večer pracují pro křesťanský časopis, o němž nikdy nikdo neslyšel, budou sotva výkvět žurnalistiky.

„Jak že se jmenuje ten váš časopis?“ zeptal se, když se usadili do křesel u konferenčního stolku.

„*Hlas světa*,“ odpověděl neznámý, „je to měsíčník.“

Na okamžik se odmlčel. „Rád bych si dal nejdříve dohromady některé vaše personálie. Nemáte nic proti tomu?“

„Vůbec ne, jen do toho.“

„Kdy jste se narodil?“

„24. července 1949.“

„Výška?“

„Metr sedmdesát tři.“

„Váha?“

„Píšete snad pro nějaký plátek o hubnutí nebo co...?“
Reidar Dahl nedokázal skrýt své rozčilení.

„Omlouvám se.“ Muž se zdál skutečně zarmoucený. „Vždycky tyto informace v našich portrétech míváme, ale jestli je vám to nepříjemné, můžu to samozřejmě vynechat...“

„Sedmdesát pět kilogramů,“ přerušil ho Reidar Dahl, „tak pokračujte.“

Novinář seděl beze slova několik vteřin a zíral do svých poznámek.

„Na podzim 1969 jste začal studovat na Státní divadelní škole,“ řekl pomalu. „Povídejte.“

„Co mám povídat? Proč jsem začal studovat?“

„Ano, proč jste začal. Vyprávějte, proč jste začal studovat,“ opakoval muž a upřeně na něho zíral. Reidar Dahl se nadechl a rozhodl se, že seanci zkrátí, co nejvíc to půjde.

„Začal jsem proto, že jsem měl v oblibě velké dramatiky,“ řekl. „Shakespeara, Ibsena, Čechova. Nebylo to tehdy obvyklé, a dnes jistě také není, ale v osmnácti letech jsem znal nazpaměť *Peera Gynta*. Všechny role.“

„To je úžasné.“

„Byl jsem jeden z mála, kteří se dostali na první pokus,“ přednášel dál, „a po třech letech jsem nastoupil na Národní scénu v Bergenu.“

Reidar Dahl si všiml, že novinář odložil pero. Zdálo se téměř, jako by seděl ponořený do vlastních myšlenek.

„Já...“ chtěl pokračovat, ale zarazil se, když viděl, že muž začal hrabat v černé brašně.

„Můžu si vás vyfotit?“

Reidar Dahl zkrřížil nohy. Ještě deset minut, ani o chvíli déle, pomyslel si.

„Prosím!“

Muž vytáhl starý fotoaparát Nikon, vstal a popošel trochu dopředu a dozadu, než našel správný úhel.

„Jen sedte přesně tak, jak sedíte.“

Nastavil objektiv a zmáčkl spoušť.

Reidar Dahl zatnul automaticky zuby, aby zvýraznil lícni kosti a dolíček na bradě, a na okamžik zapomněl na šedý plnovous, který si nechal narůst pro roli Josefa.

„Můžete si vzít do ruky ten svazek papírů a dívat se na něj?“

Dahl se zarazil, ale popadl pomačkané archy.

„To klidně můžu, ale není to ten kus, ve kterém právě hraju.“

„To nevádí. Jen si ho vezměte k sobě, dobře, a teď se na scénář podívejte!“

Cvak, cvak...

Reidar Dahl si uvědomil, že jeho trpělivost je u konce.

Na okamžik si vzpomněl na Annu. Ještě včera večer seděla v křesle, kde teď seděl novinář. Její těžké prsy v něm už bůhví pokolikáté vzbudily žádost a milovali se na křehkém konferenčním stolku. I když, milovali. Anna nebyla žena, která by se nechávala milovat tradičním způsobem. Zbil ji, až její bledá kůže zrudla od silných stehů až nahoru ke krku. Tak to Reidaru Dahlovi vyhovovalo naprosto dokonale.

Pohlédl na nástěnné hodiny. Půl jedenácté.

„Hned budu hotov.“

Novinář sledoval jeho pohled.

„Máte kuchyňský stůl?“

„Ano.“

„Můžeme na závěr udělat několik fotografií u kuchyňského stolu? Jako by bylo ráno, s šálkem kávy, novinami a...“

„Copak nejste z křesťanského časopisu?“ vymáčkl ze sebe Reidar Dahl úsměv. „Měl byste se přece držet pravdy.“

Novináři ztuhl výraz v obličeji.

Legrační člověk, pomyslel si Dahl, když se s povzdechem zvedl a naposledy zamířil do kuchyně.

Kapitola 3

POLICEJNÍ CENTRÁLA V OSLU, 12. PROSINCE

Policejní komisař Rolf Gordon Lykke pohlédl z otevřených novin na psacím stole na zamračený obličej policejní inspektorky Anne Breibyové. Předpokládal, že její výraz je zčásti důsledkem titulku v *Dagbladetu* a zčásti skutečností, že se nachází ve stejné místnosti jako on. Právě teď byl pravděpodobně horší ten novinový titulek.

„*Policie tápe ve tmě.* Jak jsme jim dokázali vnuknout tuhle myšlenku? Nemohl se Viker vyjádřit nějak jinak?“

Během řeči inspektorka několikrát sklouzla do svého stavangerského dialektu, což se Rolf Lykke naučil vyklá-

dat jako zlé znamení. Ze zmačkané kapsy saka vytáhl poloprázdný balíček žvýkaček Extra, vymáčkkl tři a pomalu si jednu po druhé strčil do pusy.

„A co měl teda říct?“ zamumlal Lykke skrz pepermintovou příchuť. „Přece nemohl tvrdit, že máme nějaké jasné stopy.“

„A co takhle *bez komentáře*?“

Breibyová vstala z tvrdé židle pro návštěvy a popošla k jedinému oknu v úzké kanceláři. „Proč jim vždycky někdo od nás musí dát šanci vymýšlet titulky, podle kterých vypadáme jako hlupáci?“

Komisař Lykke několik vteřin seděl a pozoroval o sedm let mladší inspektorku. Přestoupila na své místo z pozice náměstkyně na ministerstvu spravedlnosti před necelými třemi lety. Od té doby byl život na policejní centrále naplněn nekonečnou řadou reorganizací. Tou poslední byl nově zřízený policejní odbor, POD, jehož existence způsobila, že teď všichni diskutují o kriminálních statistikách a délce projednávání případů, zatímco kolem otázek týkajících se běžné policejní práce zavládlo přímo ohlušující ticho. Navíc byli díky POD v těsnějším kontaktu s velehorlivým ministrem spravedlnosti, který požadoval informace téměř i o tom, s čím mají chleba k svaččině. Lykke z toho byl tak příšerně otrávený, že dvakrát vážně zvažoval dát výpověď.

„Protože někdy to přesně tak je,“ zamumlal.

„Cože? To je v pořádku, že o nás takhle píšou?“ Anne Breibyová mávla rukou směrem k novinám. „Myslíš si, že to přispívá k dobrému obrazu policie?“

„Myslím si, že je to pravda,“ odpověděl Rolf Lykke, „nemáme přece ponětí, kam se ten chlápek poděl. Když zmizí jeden z nejznámějších norských herců a my po třech dnech nemáme jedinou stopu, tápeme jednoduše řečeno ve tmě.“

Policejní inspektorka Breibyová si povzdechla, otočila se ke komisařovi zády a hleděla z okna.

„U nás na Nordbergu bylo dneska ráno minus osmnáct stupňů,“ řekla do prázdna.